

POSTANOWIENIE

8 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 8 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. D.
przeciwko A. D.
o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami,
na skutek skargi kasacyjnej A. D.
od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu I Wydział Cywilny
z 23 marca 2023 r., I Ca 58/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od A. D. na rzecz M. D. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanemu do dnia zapłaty.**

[M. O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie z powództwa M. D. przeciwko A. D. o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu z 21 grudnia 2022 r., III RC 43/22, z apelacji powódki zmienił wyrok Sądu I instancji w punktach 1. i 2. w sposób wskazany w sentencji wyroku (pkt I), oddalił

apelację pozwanego (pkt II) oraz zasądził od A. D. na rzecz M. D. kwotę 560 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu wyroku do dnia zapłaty (pkt III).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając to orzeczenie w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji; ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości ewentualnie poprzez oddalenie apelacji powódki i utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które pozwany sformułował w formie następujących powiązanych ze sobą pytań: czy na podstawie art. 52 § 1 i 2 k.r.o. ważnym powodem i wyjątkową okolicznością jest przyjęcie przez Sąd, że jeden z małżonków wyrządził drugiemu szkodę w majątku bez dokonania co do zasady jej rozliczenia w ramach ustaleń faktycznych rozstrzygnięcia?, czy wystarczające jest przyjęcie przez Sąd, że doszło do wyrządzenia szkody w majątku wspólnym *a priori* bez ustalenia jej faktycznej wysokości?

Pozwany wskazał również, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni art. 52 § 1 i 2 k.r.o. oraz, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Powódka złożyła odpowiedź na skargę, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz, w każdym przypadku, o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie.

Sąd Najwyższy, rozpoznając nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (zob. postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarty w skardze wniesionej przez pozwanego nie zawiera takiego profesjonalnego wywodu, o czym świadczy już sam fakt jednoczesnego powołania się na trzy przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., w tym na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadność skargi. Między twierdzeniem skarżącego, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz że skarga jest oczywiście uzasadniona występuje wewnętrzna sprzeczność. W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że powoływanie się na oczywistość zasadności skargi i konieczność dokonania wykładni prawa wzajemnie się wyklucza a taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c. (postanowienia SN z 18 marca 2024 r., I CSK 6651/22; z 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08).

Niezależnie od powyższych uwag SN wskazuje, że pozwany uzasadniając występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w istocie kwestionuje ocenę dowodu z zeznań powódki i pozwanego dokonaną przez Sąd II instancji. Tymczasem, zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji, polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienia SN z 24 stycznia 2023 r., I CSK 2938/22; z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20).

Ponadto, zagadnienie prawne nie zostało przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, umożliwiający Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej

odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu.

W odniesieniu do drugiej przyczyny kasacyjnej wskazanej przez skarżącego związanej z potrzebą wykładni art. 52 § 1 i 2 k.r.o. Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (postanowienie SN z 9 lutego 2023 r., I CSK 4583/22). Skarżący nie wyjaśnił jednak w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, czy art. 52 § 1 i 2 k.r.o. wywołuje wątpliwości czy też wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie jest zatem jasne, która z okoliczności wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. miałaby uzasadniać dokonanie wykładni tych przepisów przez Sąd Najwyższy.

Występowanie przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zostało zatem przez pozwanego w żaden sposób uzasadnione. Oceny tej nie zmienia fakt, że skarżący podniósł w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, że te same argumenty, które zostały przez niego przywołane w odniesieniu do przyczyny kasacyjnej w postaci występowania istotnego zagadnienia prawnego, mają uzasadniać występowanie przyczyny kasacyjnej związanej z potrzebą wykładni art. 52 § 1 i 2 k.r.o. Po pierwsze, uzasadniając przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci występowania istotnego zagadnienia prawnego pozwany kwestionował ocenę dowodów dokonaną przez Sąd II instancji, co jest niedopuszczalne w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. Po drugie, przyczyny kasacyjne wskazane w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. stanowią dwie różne, odrębne przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagają przedstawienia inaczej ukształtowanego wywodu prawnego uzasadniającego ich występowanie. Nie można zatem przyjmować, że

dokładnie te same okoliczności, które strona skarżąca przywołuje jako uzasadniające istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, uzasadniają również potrzebę wykładni określonych przepisów prawnych.

Jako ostatnią przyczynę kasacyjną pozwany wskazał oczywistą zasadność skargi. Na tle tej przesłanki w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarżący powinien wskazać naruszenie konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (postanowienie SN z 23 stycznia 2024 r., I CSK 363/23). Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazał żadnego przepisu, który w jego ocenie został naruszony przez Sąd II instancji w stopniu uzasadniającym przyjęcie oczywistej zasadności skargi. Ponadto, również w ramach uzasadnienia tej przyczyny kasacyjnej skarżący prowadzi polemikę z oceną dowodów i ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez Sąd II instancji, co jest niedopuszczalne w świetle art. 398³ § 3 k.p.c.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 4 ust. 1 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

[M. O.]

[a!]